

Helserisiko ved snus

Snus kan ha en rekke helseskadelige effekter for brukerne, og kan også påvirke fosteret negativt, dersom kvinnen bruker snus under svangerskapet. Det viser en ny rapport fra Folkehelseinstituttet (FHI), som ble publisert 9. oktober.

Folkehelseinstituttet har fått i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å oppdatere en rapport fra 2014 om helserisikoen ved snusbruk. Rapporten «Helserisiko ved snusbruk» viser til nye studier som styrker konklusjonene fra den tidligere rapporten.

Snusbruk i Norge

Snusbruken i Norge har økt de siste tiårene, særlig blant unge voksne, og spesielt blant unge kvinner. Flertallet av personer som bruker snus er tidligere røykere, men det har de siste 15 årene vært en økning i andelen snusbrukere uten forutgående røykeerfaring.

I perioden 2016–2018 hadde 33 prosent av menn og 40 prosent av kvinner ikke røykt før de begynte med snus. Dette er en økning fra perioden 2004–2006, da 23 prosent av menn og 12 prosent av kvinner som hadde brukt snus, aldri hadde røykt.

Helserisiko

I Norge brukes i all hovedsak svensk snus. Forskning på helserisikoen ved snusbruk i denne rapporten gjelder derfor bruk av svensk snus.

Basert på vår systematiske gjennomgang av forskning på mennesker som bruker snus sammenliknet med dem som ikke bruker snus, kunnskap om innholdsstoffene nitrosaminer og nikotin, dyrestudier og kunnskap om helseskader ved bruk av andre tobakksprodukter,

konkluderer rapporten med følgende risiko for helseutfall:

Kreft: Det er *sannsynlig* at bruk av snus øker risikoen for kreft i spiserøret og bukspyttkjertelen, og det er *mulig* at snus øker risikoen for kreft i magesekken og endetarmen.

Det er *mulig* at bruk av snus øker dødeligheten etter en kreftdiagnose (alle typer kreft samlet).

Diabetes og metabolsk syndrom: Det er *sannsynlig* at høyt forbruk av snus øker risikoen for diabetes type 2 og metabolsk syndrom.

Hjerte- og karsykdommer og høyt blodtrykk: Det er *sannsynlig* at risikoen for å dø i ukene etter gjennomgått hjerteinfarkt og hjerneslag er økt, og det er *mulig* at det er en økt risiko for å dø også på lengre sikt etter hjerneslag.

Det er *sannsynlig* at bruk av snus øker risikoen for høyt blodtrykk.

Det er *mulig* at risikoen for å dø etter hjerteinfarkt halveres dersom man slutter å bruke snus etter hjerteinfarkt, sammenliknet med om man fortsetter å bruke snus.

Svangerskap: Dersom kvinner bruker snus i svangerskapet, er det *sannsynlig* at det er økt risiko for tidlig fødsel (prematuro fødsel).

Dersom kvinner bruker snus i svangerskapet, er det *mulig* at det er økt risiko for dødfødsel og keisersnitt.

At den nyfødte er liten for gestasjonsalder (liten i forhold til svangerskapets varighet), har redusert fødselsvekt, får kortvarig pustestans, har leppe- eller ganedefekter og økt mengde nedbrytningsprodukter av nikotin i urinen.

Andre sykdommer og helseutfall: Det er *mulig* at bruk av snus øker risikoen for sykose, vektøkning og fedme.

For mange andre helseutfall var det for lite informasjon til å konkludere om snus påvirker risikoen for helseutfallet, og eventuelt i hvilken retning.

Metode

Den beste måten for å vurdere helserisiko, er å utføre randomiserte kontrollerte langtidsstudier på mennesker, det vil si å prøve ut snus på kontrollgruppe og forsøksgruppe etter loddtrekingsprinsippet. Siden snus inneholder kreftfremkallende stoffer, er det uetisk å utføre slike studier. Derfor er observasjonsstudier, og helst oppfølgingsstudier av grupper over tid (prospektive kohortstudier), den beste tilgjengelige forskningen vi kan finne om helserisikoen for mennesker ved bruk av snus.

Norge og Sverige er de eneste landene innenfor EU/EØS-området hvor det er tillatt å selge snus. Dette er årsaken til at det er få studier på snus og helserisiko, og at det dermed kan være vanskelig å trekke sikre konklusjoner basert på befolkningsstudier alene. Derfor baseres konklusjonene i rapporten på en helhetsvurdering av all kunnskap om snus og innholdsstoffene i snus.

Rapporten inneholder dermed en vurdering av befolkningsstudiene ved hjelp av GRADE-metoden, kunnskap om innholdsstoffene nitrosaminer og nikotin, dyrestudier og kunnskap om helseskader ved bruk av andre tobakksprodukter.

Les hele rapporten her: www.fhi.no/publ/2019/helserisiko-ved-snusbruk/